

**Informacja do BIP o wynikach kontroli prawidłowości
Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej,
ul. Wolności 32, 87-200 Wąbrzeźno
(zwanym dalej MOPS)**

*sporządzona w oparciu o ustawę z dnia 6.09.2001 r. o dostępie do informacji publicznej
(Dz.U. z 2016 r. poz. 1764) art. 4 ust.1 pkt 1 w związku z art. 6 ust. 1 pkt 4 pkt a*

I. Cel kontroli:

Ocena realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej oraz zgodności zatrudnienia asystentów rodziny z wymaganymi kwalifikacjami.

II. Czas przeprowadzenia kontroli: w dniach 15, 20 i 21 marca 2017 r.

Opis ustalonego stanu faktycznego oraz jego ocena:

Kontrolę przeprowadzono w oparciu o rozmowę i wyjaśnienia Dyrektora MOPS, asystentów rodziny oraz analizę dokumentacji.

Zgodnie z art. 10 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2017 poz. 697) zwanej dalej ustawą, pracę z rodziną organizuje gmina lub podmiot, któremu gmina zleciła realizację tego zadania na podstawie art.190.

Gmina została ustawowo zobowiązana do realizacji zadań z zakresu ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

MOPS działa obecnie na podstawie Statutu z dnia 22 lutego 2017 r., przyjętego Uchwałą Nr XXVI/143/17 Rady Miasta Wąbrzeźno. Ośrodek został wskazany jako realizator zadań z zakresu wspierania rodziny.

Zadania Ośrodka szczegółowo ustalone zostały w Regulaminie Organizacyjnym, z dnia 21 października 2011 r. Powyższy dokument od dnia wprowadzenia nie był aktualizowany. W związku z tym, nie uwzględniono w Regulaminie stanowiska asystenta rodziny, a także nie wymieniono zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej. Ponadto w podstawie prawnej działania MOPS nie wyszczególniono ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Burmistrz Miasta Wąbrzeźno Zarządzeniem nr 0050.29.2015, z dnia 10 marca 2015 r., upoważnił p. ██████████ (poprzednie nazwisko - ██████████) do prowadzenia postępowań w sprawach z zakresu wspierania rodziny oraz wydawania w tych sprawach decyzji.

W wyniku czynności kontrolnych stwierdzono również, że w strukturze jednostki kontrolowanej nie wyodrębniono komórki realizującej zadania z pieczy zastępczej, co nie stanowi naruszenia przepisu art.10 ust.2 ustawy o wspieraniu rodziny.

W zakresie realizacji zadań wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej ustalono, co następuje:

- odnośnie do zapisu art.176 pkt 1: *opracowanie i realizacja 3- letnich gminnych programów wspierania rodziny,*

- zgodnie z art.179 ust.1 wyżej cytowanej ustawy *w terminie do dnia 31 marca każdego roku wójt składa radzie gminy roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz przedstawia potrzeby związane z realizacją zadań.*

Pierwszy Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2016– 2018 przyjęty został Uchwałą Nr XXII/112/16 z dnia 19 października 2016 r.

W opracowanym dokumencie zawarto główny cel dotyczący wspierania rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych poprzez tworzenie warunków sprzyjających prawidłowemu ich funkcjonowaniu.

W okresie objętym kontrolą Dyrektor MOPS nie dopełniła obowiązku rocznego sprawozdania z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny. Sporządzono jedynie sprawozdanie roczne z działalności Ośrodka, które zawiera informacje finansowe dotyczące ponoszenia przez miasto kosztów związanych z pobytem dzieci w pieczy zastępczej oraz kosztów wynagrodzenia asystentów rodziny. Sprawozdania za rok 2015 i 2016 zostały przedstawione na posiedzeniu Rady Miasta w wymaganym ustawowo terminie. Dyrektor MOPS zobowiązała się sporządzać odrębne sprawozdanie z zakresu wspierania rodziny od bieżącego okresu sprawozdawczego.

W okresie objętym kontrolą Miasto zatrudniało następujących asystentów:

- p. [REDACTED] - na umowę zlecenie, w okresie od stycznia 2015 r. do chwili obecnej,
- p. [REDACTED] - na umowę zlecenie, w okresie od stycznia 2015 r. do chwili obecnej,
- p. [REDACTED] - na umowę zlecenie, w okresie od stycznia 2015 r. do chwili obecnej,
- p. [REDACTED] - na umowę zlecenie, w okresie od stycznia 2015 r. do chwili obecnej,
- p. [REDACTED] - na umowę zlecenie, w okresie od kwietnia 2015 r. do chwili obecnej,
- p. [REDACTED] - na umowę zlecenie, w okresie od kwietnia 2015 r. do chwili obecnej,
- p. [REDACTED] - na umowę zlecenie, w okresie od kwietnia 2016 r. do chwili obecnej,
- p. [REDACTED] - na umowę zlecenie, w okresie od stycznia 2015 r. do marca 2016 r.,
- p. [REDACTED] - na umowę zlecenie, w okresie od stycznia 2015 r. do grudnia 2015 r.,
- p. [REDACTED] - na umowę zlecenie, w okresie od kwietnia 2015 r. do marca 2016 r.,
- p. [REDACTED] - na umowę zlecenie, w okresie od czerwca 2015 r. do grudnia 2016 r.,
- p. [REDACTED] - na umowę zlecenie, w okresie od czerwca 2015 r. do listopada 2015 r.,
- p. [REDACTED] - na umowę zlecenie, w okresie od kwietnia 2015 r. do maja 2015 r.,
- p. [REDACTED] - na umowę zlecenie, w okresie od kwietnia 2015 r. do lipca 2015r.,
- p. [REDACTED] - na umowę zlecenie, w okresie od kwietnia 2015 r. do grudnia 2015 r.,
- p. [REDACTED] - na umowę zlecenie, w okresie od kwietnia 2015 r. do grudnia 2015 r.,
- p. [REDACTED] - na umowę zlecenie, w okresie od stycznia 2016 r. do marca 2016 r.,
- p. [REDACTED] - na umowę zlecenie, w okresie od kwietnia 2016 r. do grudnia 2016 r.
- p. [REDACTED] - na umowę zlecenie, w okresie od stycznia 2015 r. do marca 2015 r.,

Na podstawie badanej dokumentacji ustalono, iż w okresie objętym kontrolą nie wszyscy zatrudnieni asystenci rodziny, posiadali wymagane kwalifikacje, zgodne z art. 12 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Obecnie zatrudnione na tym stanowisku osoby, posiadają wymagane wykształcenie. W aktach osobowych znajdowały się oświadczenia dotyczące spełniania wymagań wynikających z art. 12 pkt 2, 3 i 4 ww. ustawy.

Dokumentacja kadrowa asystenta zawiera *zakres czynności*, ujęty w treści umowy zlecenia. Stwierdzono brak wyszczególnienia wszystkich zadań, zgodnie z art. 15 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Dyrektor MOPS złożyła w tym zakresie stosowne oświadczenie.

- W zakresie realizacji zapisu art.176 pkt 2 i pkt 4b:

- *tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny,*
- *finansowanie podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny.*

Asystenci mieli możliwość podnoszenia kwalifikacji, uczestnicząc w szkoleniach i spotkaniach o charakterze superwizji. W budżecie Ośrodka zostały zagwarantowane środki finansowe na szkolenia, w celu umożliwienia pracownikom, w tym asystentowi rodziny podnoszenia kwalifikacji zawodowych.

Praca asystenta nie była łączona z wykonywaniem obowiązków pracownika socjalnego na terenie gminy, w której praca była prowadzona, co jest zgodne z art. 17 ust. 3 cyt. wyżej ustawy. Ponadto, zgodnie z art. 17 ust. 4 ustawy asystent rodziny nie prowadził postępowań z zakresu świadczeń realizowanych przez gminę.

W okresie objętym kontrolą praca z rodzinami prowadzona była przez asystentów rodziny i pracowników socjalnych. Zgodnie z zapisami art. 11 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w przypadku, gdy Ośrodek Pomocy Społecznej podjął informację o rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych, pracownik socjalny przeprowadzał w tej rodzinie wywiad środowiskowy, na zasadach określonych w ustawie o pomocy społecznej. Jeżeli z analizy sytuacji rodzinnej wynikała konieczność przydzielenia rodzinie asystenta rodziny, pracownik socjalny występował do Dyrektora Ośrodka z wnioskiem o jego przydzielenie, a Dyrektor przydzielał rodzinie asystenta. Powyższe ustalenia odbywały się zawsze w formie pisemnej. Ponadto, zgodnie z art. 8 ust. 3 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, rodzina również wyraża pisemną zgodę na współpracę z asystentem.

Dotychczas nie było przypadku odmowy przyznania rodzinie asystenta.

Asystenci obejmowali pomocą :

- w 2015 r. 32 rodziny, w tym brak przypadków zobowiązujących do współpracy przez Sąd,
- w 2016 r. 32 rodzin, w tym brak przypadków zobowiązujących do współpracy przez Sąd,
- w 2017 r. (do dnia 14 marca) 26 rodzin, w tym brak przypadków zobowiązujących do współpracy przez Sąd,

przy zachowaniu zasady, iż równocześnie nie pracował z więcej niż 15 rodzinami.

Na podstawie rozmowy z asystentami stwierdzono dobrą znajomość środowisk objętych asystenturą. Asystenci dokumentują swoją pracę poprzez: miesięczne karty pracy, plan pracy, oceny sytuacji rodziny i sprawozdania z przebiegu planu pracy z rodziną.

Zbadano dokumentację prowadzoną przez asystentów okresie objętym kontrolą. W badanych aktach stwierdzono brak dokumentowania monitoringu przez asystenta, po zakończeniu współpracy. Monitoring rodzin był dokumentowany przez pracownika socjalnego w formie notatki urzędowej, na podstawie informacji uzyskanych od asystenta rodziny. Dyrektor MOPS zobowiązał się wprowadzić karty pracy, w których asystent będzie dokumentował kontakty z rodziną w czasie trwania monitoringu.

Asystenci dokonywali okresowych ocen sytuacji rodziny w formie sprawozdań w wymaganym terminie, zgodnie z art. 15 ust. 1 pkt 15 ww. ustawy.

W badanych aktach stwierdzono powielanie procedury obejmującej rodzinę wsparciem asystenta (ponowny wniosek pracownika socjalnego i podpisywanie zgody na współpracę przez rodzinę), bez uprzedniego zakończenia pracy z rodziną, co można uznać za bezzasadne.

Wskazano na możliwość dokonywania aktualizacji celów zawartych w planie pracy, zgodnie z potrzebami rodziny. Częstotliwość wejść w środowisko asystenta była adekwatna do potrzeb rodziny.

Decyzja o zaprzestaniu lub dalszej współpracy asystenta z daną rodziną podejmowana jest wspólnie z pracownikiem socjalnym, pracownikiem pełniącym rolę koordynatora asystentów i Dyrektorem MOPS. Podczas spotkania szczegółowo omawiana jest sytuacja rodziny. Ponadto, w sporządzanym sprawozdaniu asystent zawiera informację, co do zasadności dalszej współpracy z rodziną.

- W zakresie realizacji zapisu art. 176 pkt 7: *prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy.*

Tut. Ośrodek ściśle współpracuje z innymi instytucjami i służbami działającymi na rzecz rodziny tj. Komendą Powiatową Policji, kuratorami, PCPR, szkołami itp.

W przypadku powzięcia informacji o rodzinie zagrożonej kryzysem, MOPS niezwłocznie podejmuje działania zapobiegawcze, zapewniając stosowną pomoc.

- W zakresie realizacji zapisu art. 176 pkt 3a: *tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych przez:*

- *zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa,*

oraz

- w zakresie realizacji zapisu art. 10 ust. 3: *praca z rodziną jest prowadzona w szczególności w formie koordynacji i poradnictwa psychologicznego; terapii i mediacji; usług dla rodzin; pomocy prawnej; organizowania i udziału w spotkaniach.*

Miasto zapewnia rodzinie przeżywającej trudności dostęp do bezpłatnego, specjalistycznego poradnictwa (prawnego, socjalnego, psychologicznego, terapeutycznego). Na terenie miasta funkcjonuje Wąbrzeskie Centrum Profilaktyki, Terapii i Integracji Społecznej, z którego oferty mogą korzystać mieszkańcy. W Urzędzie Miasta dyżur pełni radca prawny, ponadto miasto współfinansuje „Niebieską Linie”, w ramach której, wykwalifikowani konsultanci udzielają porad psychologicznych i prawnych.

Wsparcie i poradnictwo udzielane jest także przez pracowników socjalnych. Ośrodek współpracuje także z PCPR, który realizuje program „Rodzina w Centrum”. Szczegółowe informacje w tym zakresie przedstawione zostały przez Dyrektora MOPS.

- W zakresie realizacji zapisu art. 176 pkt 3b i 4c: *tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych przez:*

- *organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających,*
- *finansowanie kosztów związanych z udzielaniem pomocy, o której mowa w art. 29 ust.2, ponoszonych przez rodziny wspierające-*

W okresie objętym kontrolą, na terenie miasta nie istniały rodziny wspierające. W związku z tym miasto nie ponosiło kosztów związanych z ich funkcjonowaniem i szkoleniem.

- W zakresie realizacji zapisu art. 176 pkt 3c: *tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych przez:*

- *prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci-*

W okresie objętym kontrolą na terenie gminy nie funkcjonowała placówka wsparcia dziennego. Na terenie miasta Wąbrzeskie Centrum Profilaktyki, Terapii i Integracji Społecznej prowadzi dwie świetlice, w tym jedną socjoterapeutyczną.

- W zakresie realizacji zapisu art. 176 pkt 5: *współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym.*

Miasto współfinansuje koszty związane z utrzymaniem wychowanków przebywających w pieczy zastępczej:

- w 2015 r. wydatkowano kwotę: 103.417,13 zł,
- w 2016 r. – 106.295,32 zł,
- w 2017 r. (do dnia kontroli) 25.918,42 zł.

- W zakresie realizacji zapisu art. 15 ust.1 pkt 2: *opracowanie planu pracy z rodziną we współpracy z koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej, skoordynowanym z planem pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej.*

Asystenci rodziny współpracują z koordynatorami rodzinnej pieczy zastępczej, biorą udział w Zespołach ds. Okresowej Oceny Sytuacji Dziecka. W przypadku umieszczenia dziecka w placówce lub rodzinie zastępczej umieszczonej w znacznej odległości od Ośrodka, asystent utrzymuje z koordynatorem kontakt telefoniczny i korespondencyjny.

- W zakresie realizacji zapisu art.176 pkt 6: *sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie, w wersji elektronicznej, zastosowaniem systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art.187 ust.3.*

Miasto sporządza sprawozdania rzeczowo-finansowe z zakresu wspierania rodziny oraz przekazuje je wojewodzie w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego. Sprawozdania przekazywane były w następujących terminach (dane ustalono z CAS):

- a) za I półrocze 2015 r. w dniu 13 lipca 2015 r.,
- b) za II półrocze 2015 r. w dniu 26 stycznia 2016 r.,
- c) za I półrocze 2016 r. w dniu 4 sierpnia 2016 r.
- d) za II półrocze 2016 r. w dniu 26 stycznia 2017 r.

Powyższa analiza wskazuje, na brak zachowania ustawowych terminów określonych w § 3 ust.1 rozporządzenia Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej w sprawie sprawozdań rzeczowo-finansowych z wykonywania zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej (Dz.U. z 2016 r. poz.213) w jednym przypadku (c).

Na podstawie powyższych ustaleń skontrolowaną działalność oceniono pozytywnie z uchybieniami. Zalecenia pokontrolne zostały przekazane Kierownikowi jednostki kontrolowanej.

Zespół kontrolny:

Oddział ds. Wspierania Rodziny
i Systemu Pieczy Zastępczej
Wydziału Polityki Społecznej

Zatwierdził:

Dyrektor Wydziału Polityki Społecznej